

32. møde

Torsdag den 11. marts 1982 kl. 10.00

Dagsorden:**1) Anden behandling af:**

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Forhøjelse af medlems- og arbejdsgiverbidrag).

(Lovforslag nr. L 52).

2) Forespørgsel til industriministeren og justitsministeren:

Forespørgsel [om Dankort] af Aase Olesen (RV) m.fl.

(Forespørgsel nr. F 9).

3) Første behandling af:

Forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret 1981.

(Lovforslag nr. L 113).

4) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af told- og forbrugsafgiftslovene. (Ændring af straffebestemmelser samt andre ændringer).

(Lovforslag nr. L 126).

5) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af afskrivningsloven og forskellige andre skattelove. (Pristalsregulering af afskrivningsgrundlaget m.v.).

(Lovforslag nr. L 131).

6) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om investeringsfonds.

(Lovforslag nr. L 127).

7) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om midlertidigt fradrag for visse erhvervsmæssige investeringer.

(Lovforslag nr. L 128).

8) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af ligningsloven. (Begrænsning af fradragsretten for løbende ydelser).

(Lovforslag nr. L 129).

9) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af kildeskatteloven og selskabsskatteloven. (Indeholdelse af A-skat for kunstnere m.v.).

(Lovforslag nr. L 130).

10) Første behandling af:

Forslag til lov om ansættelse og opkrævning m.v. af skat ved kulbrinteindvinding.

(Lovforslag nr. L 132).

11) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af Danmarks Frie Radio [af Mogens Voigt (FP) m.fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 14).

Den første sag på dagsordenen var:

1) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Forhøjelse af medlems- og arbejdsgiverbidrag).

(Lovforslag nr. L 52. Fremsat 20/1 82. Første behandling 27/1 82. Betænkning 9/3 82).

Der var stillet 8 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Grethe Fenger Møller (KF):

Jeg kan oplyse, at det konservative folkeparti ikke kan støtte nogen af de mange ændringsforslag, der er stillet til dette lovforslag under behandlingen i udvalget.

Vi mener, der er et stort behov for en vurdering af hele efterlønsordningen, herunder også spørgsmålet om at udvide den enkeltes mulighed for gradvis at nedtrappe sin tilknytning til arbejdsmarkedet. En sådan vurdering af selve efterlønsordningen bør imidlertid efter vores opfattelse ikke ske gennem ændringsforslag til dette lovforslag, men derimod gennem en revision af efterlønsordningen som helhed.

Vi er også af den opfattelse, at der i forbindelse med denne vurdering af efterlønnen bør indgå en vurdering af efterlønsordningen sammenlignet med en række af de andre pensionsmuligheder, der gælder for ældre: folkepension, førtidspension og invalidepension.

Jeg kan oplyse, at vi har megen sympati for det af venstre stillede ændringsforslag om, at man godt kan arbejde 400 timer, selv om man er på efterløn, mod nu 200 timer, men da vi altså af principielle grunde ikke mener, at man bør lave om på efterlønsordningen gennem dette lovforslag, kan vi ikke stemme for det.

Jytte Andersen (S):

Jeg skal blot på den socialdemokratiske gruppes vegne sige, at vi anbefaler de af arbejdsministeren stillede to ændringsforslag. De indeholder en løsning af et mindre problem i den store sammenhæng, men et stort problem for en mindre gruppe efterlønsmodtagere, som er på 60 pct.s satsen, dvs. den laveste sats. Ændringsforslaget løser dette ved, at satsen forhøjes til 70 pct., og det anbefaler vi meget, lige så vel som vi anbefaler finansieringsmåden, nemlig at forhøjelsen skal finansieres over medlemsbidraget.

Vi afviser de ændringsforslag, der er stillet af venstre, VS og SF, fordi de er udtryk for dels, for nogles vedkommende, en forringelse, som vi ikke kan tilslutte os, dels forbedringer, som der ikke er økonomisk dækning for.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal selvfølgelig anbefale de af SF stillede ændringsforslag og vil godt have lov til at sige til ordføreren for socialdemokratiet, der slog dem i hartkorn med venstres ændringsforslag og for den sags skyld også VS', at jeg håber, man er klar over, at der i vores forslag ikke er tale om forringelser, men om forbedringer. Vi foreslår nemlig, at man skal have to satser, en 90 pct.s sats og en 80 pct.s sats, og det skal jeg selvfølgelig anbefale at man stemmer for.

Jeg skal samtidig sige, at vi vil vurdere, hvordan forslaget ser ud, hvis vores ændringsforslag til min store overraskelse skulle blive nedstemt, for det er klart, at så må vi stemme for arbejdsministerens forslag, som jo dog betyder en forbedring fra 60 pct. til 70 pct. Vi havde gerne set, at man havde pålagt arbejdsgiverne en noget større byrde i denne forbindelse. Det har ikke kunnet lade sig gøre, men det betyder ikke, at vi kan stemme for VS' ændringsforslag om, at arbejdsgiverne skal betale det hele, og jeg vil godt forklare hvorfor.

Det er sådan, at denne lov hviler på et forsikringsprincip, og vi ved, at der er angreb i gang på dette forsikringsprincip. Vi ved, at man fra visse sider meget gerne vil gå over til det, der hedder et enstrengt system, hvor man slår de forskellige sociale ordninger sammen; så er de meget nemmere at få skåret ned i. Vi agter ikke at medvirke til, at efterlønsordningen på nogen måde bliver gjort til en social ordning. Vi vil fastholde den som en arbejdsmarkedsordning, der hviler på et forsikringsprincip. Derfor må vi afvise VS' forslag bl.a.

Venstres forslag må vi naturligvis afvise. De seneste dage har vi i pressen kunnet læse, at Dansk Arbejdsgiverforening er kommet med forslag om, at ældre principielt, kan man sige, skal have mulighed for at trække sig langsomt tilbage fra arbejdslivet, og det kan man godt være enig i. Men hvis man ser nærmere på de forslag, der er fremkommet, ligger det helt klart, at for det første skal efterlønnen gå over til at være en social lov og for det andet vil der ske nedskæringer. I samme øjeblik de ældre bliver afhængige af en arbejdsindtægt ved siden af, vil man kunne pille ved disse ordninger, og det agter vi selvfølgelig ikke på nogen måde at åbne op for. Derfor må vi stemme imod venstres forslag om at udvide efterlønsmodtagernes til-

[Lilli Gyldenkilde]

ladte arbejdstimeantal fra 200 til 400 timer. Også når vi ser på arbejdsløhedssituationen og fra anden lovgivning ved – det gælder f.eks. laveste og mellemste invalidepension, som jo hviler på det princip, at man skal have arbejde ved siden af, hvad det er umuligt for disse mennesker at skaffe sig – er det helt meningsløst at åbne op på den måde, man her forestiller sig. Det var det ene ændringsforslag fra venstre.

Det andet handler om at sammenlægge 60 pct.s og 80 pct.s satsen til en procentsats på 70. Jeg mener, at der heri ligger nogle forringelser for dem på 80 pct.s satsen, så det kan vi ikke deltage i.

Ellemann-Jensen (V):

Da mit partis ordfører, hr. Hans Jørgen Holm, ikke er til stede, skal jeg anbefale, at man stemmer for de tre ændringsforslag, venstre har stillt.

Hensigten med ændringsforslagene har været at gøre systemet lettere at administrere.

Det første ændringsforslag går ud på en ændring af den såkaldte 200 timers regel. Det er jo blevet anført af administrationsdepartementet, at 200 timers reglen er meget vanskelig at kontrollere, fordi den også omfatter det ikke-indtægtsgivende arbejde, og vi vil så lade reglen dreje sig om indtægtsgivende erhvervsarbejde alene samt et maksimumsbeløb for indtjeningen. Det skulle efter vores opfattelse kunne lette mulighederne for kontrol af systemet gennem skatteopgørelsen.

Med hensyn til efterlønsatserne finder vi, at der er brug for en administrativ forenkling, og henviser her igen til administrationsdepartementets rapport.

Vores ændringsforslag nr. 8 sigter på, at hverken staten eller arbejdsgiverne skal pålægges ekstra udgifter, såfremt et skifte fra den gældende ordning til en ny ordning fører til en udgiftsforøgelse.

Lawaetz (FP):

Fremskridtspartiet kan tiltræde de to af venstres ændringsforslag, for de går i og for sig, når man ser nærmere på dem, ud på en forenkling. I det om de 400 timer indfører man i stedet for et timetal en begrænsning af det maksimale beløb, og det er antagelig lettere at administrere, ligesom det nok vil forhindre en del sort arbejde.

Det andet ændringsforslag fra venstre går også ud på en forenkling.

Venstres tredje ændringsforslag kan vi derimod ikke stemme for. Nu ved jeg godt, at venstre er i en lidt vanskelig situation; de skriver jo ordret, at arbejdsmarkedet skal betale, men det skyldes vel nok, at venstre i sin tid stod fadder til loven. Det er stik imod vores opfattelse, idet vi hele tiden har sagt og bliver ved med at sige, at dette burde være sociallovgivning og ikke noget, der belaster arbejdsmarkedet.

Arbejdsministerens pæne ændringsforslag skyldes sikkert, at han gerne vil imødekomme SF, som har et lignende, om at gå fra 60 til 70 pct. Arbejdsministeren havde nemlig ikke dette med, da han i sit kloge hoved lavede lovforslaget. Vi må stemme imod, dels fordi vi går imod yderligere belastninger af arbejdsmarkedet, dels ud fra vores teori og idé om, at dette sådan set er sociallovgivning.

Grethe Kindberg Jørgensen (CD):

Jeg skal kort redegøre for CDs stilling.

Vi vil stemme for venstres ændringsforslag, og de øvrige ændringsforslag vil vi stemme imod.

Vi er imod, at arbejdsgiverne ikke har kunnet få at vide, hvor pengene til refusion til dem skal komme fra. Det har vi ikke kunnet få nogen klar redegørelse for endnu, og derfor kan vi ikke gå ind for lovforslaget.

Waldorff (VS):

Vi gjorde ved første behandling en del ud af at kritisere den laveste efterlønsats, men det er jo nok for meget at antage, at det specielt er vores fortjeneste, at arbejdsministeren nu endelig er kommet med forslag om at forhøje den.

Til gengæld er det heller ikke vores ansvar, at man nu som det eneste, man har kunnet hive sig op til, har lavet en ny laveste sats, på 70 pct., i stedet for helt at afskaffe 60 pct.s satsen og lade 80 pct.s satsen være den laveste, sådan som SF og VS har foreslået.

Men vi går som bekendt ind for små forbedringer, og det betyder også, at hvis man skulle forkaste vores ændringsforslag, så vil vi stemme for regeringens om at hæve den laveste sats.

[Waldorff]

Derimod vil vi under ingen omstændigheder stemme for den finansiering, som regeringen foreslår. Vi har allerede diskuteret adskillige gange, at arbejdsgiverne slet ikke betaler det, de skal, til denne ordning, slet ikke efter vores mening, men heller ikke efter det, der oprindeligt lå i efterlønsordningen. Oven i det kommer så nu, at denne forhøjelse fra 60 til 70 pct. udelukkende bliver betalt af medlemmerne, den skal arbejdsgiverne slet ikke betale til. Det er en fuldstændig urimelig udhuling af denne ordning.

Jeg tror, jeg vil spare forsamlingen for en diskussion mellem fru Lilli Gyldenkilde og mig om arbejdsgiverfinansiering eller ikke arbejdsgiverfinansiering af hele denne ordning; det er jo en diskussion, vi har haft nogle gange. Vi mener, man må slå fast, at det er arbejdsgiverne, som har påført arbejderne de skader, som gør en efterløn nødvendig, og derfor skal de betale den fuldt ud.

Så vil jeg sige, at ændringsforslag nr. 1 fra venstre synes vi egentlig er ret interessant, og vi har en del sympati for det. Jeg synes ikke – indtil nu i hvert tilfælde – at argumentationen har været grundig, heller ikke den, som arbejdsministeren har fremlagt i bilag 17. Men lad os nu gå ind på betingelserne og sige, at det måske er uheldigt med et indtægtsloft i stedet for et timeloft for efterlønsmodtagere. Jeg kunne godt tænke mig at spørge arbejdsministeren, om han i så fald ville gå ind for at udvide timeloftet fra 200 til 400 timer, hvis venstres forslag ændredes, så det ikke var et indtægtsloft, men et timeloft på 400 timer. Jeg mener ikke, man kan se bort fra, at det er fantastisk dårligt, at efterlønnen følges op med nogle kontrolforanstaltninger, som ligesom skal sikre, at folk ikke er for aktive. I forvejen er der en hel del omstillingsproblemer, når man forlader arbejdsmarkedet og er vant til at gå sammen med arbejdskammerater, og nu kommer man så ud i den situation, at det offentlige fører kontrol med, at folk ikke laver alt for meget, men bliver holdt tilstrækkeligt passive. Vi vil godt have nogle svar om dette, for vi mener i hvert fald, der er nogle intentioner i det forslag, som er værd at diskutere.

Lone Dybkjær (RV):

Debatten virker nogenlunde lige så kaotisk som rækkefølgen af ordførertalerne her, men

der er 3 punkter, jeg godt kunne have lyst til at tage frem og få præciseret.

For det første fremgår det klart af betænkningen – i overensstemmelse med den betænkning, der blev afgivet den 6. november 1981 – at den merudgift, der bliver tale om for arbejdsgivernes vedkommende, skal genforhandles, som der står i betænkningen, med arbejdsmarkedets parter. Det vil sige, at arbejdsgiverne skal have et beløb, der svarer til merudgiften i 1982, altså 250 mill. kr. Det har ikke på noget tidspunkt været forhandlet, hvad der skulle ske efter 1982. Dette er altså i overensstemmelse med det forlig, der oprindeligt blev indgået.

Det andet – og det er det nye punkt – er forhøjelsen af efterlønnen fra de 60 til 70 pct. Det fremgår af betænkningen, at det skal ske ved, at medlemsbidraget forhøjes, og som det også fremgår af betænkningen, kan det radikale venstre tilslutte sig dette.

Der er derimod nogen uklarhed med hensyn til, hvad der skal ske 1. januar 1984, og jeg vil derfor bede arbejdsministeren bekræfte, at der i 1984 vil blive fremsat lovforslag om, at merudgiften ved, at man forhøjer efterlønnen fra 60 til 70 pct., fremtidig vil blive dækket af arbejdstagerne. Jeg kan sige, at det er ordet »eventuelt« – der både er smuttet ind i arbejdsministerens svar på et af ændringsforslagene og også ved en trykfejl er kommet ind i betænkningen – som kan forvirre lidt. Jeg vil derfor bede arbejdsministeren give mig et tilsagn om, at der 1. januar 1984 vil blive fremsat forslag, således at arbejdstagerne også efter 1. januar 1984 dækker den merudgift, der fremkommer ved, at efterlønnen forhøjes fra 60 til 70 pct.

Arne Bjerregaard (KrF):

Lad mig først sige, at vi ikke har lod eller del i efterlønsordningen. Alligevel skal vi da indrømme, at vi i sin tid aftalte at søge dækning for udgifterne til efterlønsordningen, mod at arbejdsgiverne blev friholdt for de øgede udgifter, man efter nærværende lov ville påføre dem straks og i fremtiden. Jeg ser ikke, at arbejdsgiverne friholdes for udgifterne ud over 1982, og hvad angår 1982 er det ganske uklart, om der bliver tale om refusion til arbejdsgiverne. Det er ikke, fordi vi ønsker at holde hånden over dem, men vi erkender det urimelige i, at man i en situati-

[Arne Bjerregaard]

on, hvor man giver tilskud til erhvervslivet på det ene område, søger at blokke det for penge på andre områder.

I øvrigt må vi generelt sige, at vi er imod efterlønsordningen, som den er formuleret, nemlig med den markante udstødning af arbejdsmarkedet. Vi finder det urimeligt, at en række mennesker pludselig skal ud af arbejdsmarkedet. Vi ønsker en glidende overgang til pensionisttilværelsen, forstået således, at man kan gå ned i timetal mod at få en delspension for den tid, man er gået ned. Kun på den måde føler vi at der bliver tale om en rimelig menneskelig behandling af dem, som skal ud af arbejdsmarkedet. Vil man søge at lave en sådan ordning, er vi rede til at arbejde med, men vi ønsker ikke at lappe videre på det nærværende forslag, som det bl. a. er tilfældet med indføjesen om at forhøje efterlønnen fra 60 til 70 pct., hvilket i øvrigt heller ikke var aftalt før valget.

Vi beklager altså, at vi ikke kan støtte hverken lovforslaget eller ændringsforslagene. Vi vil undlade at stemme for at markere vores utilfredshed med ordningen i det hele taget.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Jeg skal starte med at sige til fru Lone Dybkjær, at regeringen selvfølgelig står ved sit tilsagn om, at der 1. januar 1985 – ikke 1. januar 1984, som fru Lone Dybkjær fik sagt det – vil ske en viderefinsiering af omkostningerne ved forhøjelsen af den sidste efterlønsats fra 60 pct. til 70 pct. over en forhøjelse af medlemsbidragene. Der er ingen tvivl om dette, og det står også i betænkningen – jeg citerer:

»Arbejdsministeren har endvidere i samråd oplyst, at forhøjelsen af efterlønnens laveste sats fra 60 pct. til 70 pct. finansieres over medlemsbidrag til arbejdsløshedsforsikringen for årene 1982, 1983 og 1984. Efter regeringens opfattelse må også den efterfølgende finansiering af denne forbedring dækkes over medlemsbidragene, men det fastholdes, at andre udgifter ved efterlønsordningen som hidtil finansieres af både arbejdsgiver- og medlemsbidrag.«

Der er altså ingen tvivl om, at regeringen er forpligtet til at fremsætte lovforslag i god tid inden 1. januar 1985 for at klare dette.

På den baggrund kunne man forestille sig, at regeringen havde sympati for det af hr. Ellemann-Jensen med frænder stillede ændringsforslag nr. 8, men dette ændringsforslag taler om hele ordningen og ikke isoleret om, at det er forbedringen fra de 60 pct. til de 70 pct., der skal dækkes ind over medlemsbidragene, så uanset bemærkningerne til ændringsforslaget må regeringen klart afvise dette forslag.

Så vil jeg i øvrigt sige til hr. Ellemann-Jensen, at han gør sig skyldig i en misforståelse, når han tror, at det vil aflaste arbejdsløshedskassernes arbejde med efterlønsordningen, hvis man går fra en arbejdstimegrænse, som man kender den i hele forsikringssystemet, til en indtægtsgrænse. Vore meldinger fra Arbejdsløshedskassernes Samvirkes eksperter og de folk, der arbejder praktisk med tingene, tyder på det modsatte, nemlig at man vil stå over for en betydelig meradministration. Hertil kommer nogle mere principielle betænkeligheder.

Der tegner sig jo en interessant alliance mellem hr. Waldorff og hr. Ellemann-Jensen under denne debat: venstre-partierne, der finder hinanden i ønsket om at øge antallet af timer, som efterlønsmodtagerne kan arbejde i ved siden af efterlønsordningen.

Jeg vil gerne sige, at efterlønsordningen er en mulighed for folk for at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet og ikke, om jeg så må sige, et supplement til de ældre på arbejdsmarkedet oven i deres almindelige arbejdsindtægt.

Jeg ved godt, at venstres tanke med dette forslag er at forringe efterlønsordningen, som man også lagde op til det under valgkampen, og på den baggrund kan det overraske mig lidt, at hr. Waldorff i spidsen for sit parti er så interesseret i at deltage i dette borgerlige felttog mod efterlønsordningen. Kommer man frem til, at efterlønsmodtagere stort set kan fortsætte på arbejdsmarkedet som hidtil, er der ikke noget grundlag for efterlønsordningen, og så falder den af denne grund væk.

Så skal jeg i øvrigt sige til hr. Waldorff, at man klart får indtryk af, at stod det til venstresocialisterne her i folketinget, så skete der ingen forbedringer for efterlønsmodtagere på laveste trin, for Hr. Waldorff ved udmærket godt, at der ikke kan skabes flertal i dette folketing for en finansiering af en forhøjelse

[Arbejdsministeren]

af efterlønsordningens laveste sats fra 60 til 70 pct. gennem arbejdsgiverbidrag. Det ved hr. Waldorff på forhånd, og han kan ved at lytte til debatten og kigge sig rundt i salen se, at der ingen mulighed er for at løfte niveauet for de laveste efterlønsmodtagere.

Så siger hr. Waldorff, at man vil afvise forbedringen fra de 60 til 70 pct., hvis penge skal tages ind over medlemsbidragene.

Så vil jeg gerne gøre opmærksom på, at fagbevægelsen – også de lavestlønnede organisationer i dette land: SiD, Kvindeligt Arbejderforbund osv. – har anbefalet folkettingen at vedtage dette, til trods for at det må føre til en forhøjelse af medlemsbidraget. Man skal jo heller ikke glemme, at medlemmerne af arbejdsløshedsforsikringen ikke bare er lavtlønnede mennesker; det er efterhånden 1,7–1,8 millioner mennesker, herunder også et betydeligt antal selvstændige erhvervsdrivende. Her kan man igen se, hvor liden glæde og gavn befolkningen har af venstresocialisternes tilstedeværelse i folketingssalen.

Må jeg slutte indlægget med at udtrykke tilfredshed med, at der nu tegner sig et flertal i folketinget for en solidarisk håndsrækning til de mennesker, der befinder sig på den laveste efterlønsatts. Jeg synes, vi på denne måde har fundet en god løsning på et påtrængende problem, og jeg vil gerne sige dette flertal tak for, at man vil medvirke til, at problemet klares ved de afstemninger, der følger efter denne debat.

Ellemann-Jensen (V):

Ministeren afviser vores ændringsforslag nr. 1 med en påstand om, at det ikke vil føre til den påståede forenkling og forbedrede kontrol. Vi savner en tilforladelig argumentation fra ministerens side. Vi savner også et svar på, hvad i alverden ministeren så vil gøre for at løse de problemer, som administrationsdepartementet har peget på eksisterer omkring de nuværende regler.

På den baggrund skal jeg anmode om, at lovforslaget kommer til fornyet udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling.

Lone Dybkjær (RV):

Det er en kommentar til arbejdsministeren. Jeg vil gerne sige, at det fremgår af betænkningen, at arbejdsministeren er indstillet

på, at efterlønsforhøjelsen fra 60 til 70 pct. skal finansieres over medlemsbidragene. Når jeg har været nødt til at rejse det her, er det faktisk, fordi der et par gange både i betænkningen og i arbejdsministerens svar står: »eventuel justering 1. januar 1985« – og det er korrekt, at det er 1985 og ikke 1984. Det er ordet »eventuelt«, der ligesom har forplumret debatten, for det er klart nødvendigt med en justering efter det, vi her har foretaget; derfor burde ordet »eventuelt« have været udeladt, og det er det, det har været nødvendigt at få præciseret her.

Venstres ændringsforslag er muligvis også en præcisering af dette, det fremgår i hvert fald af bemærkningerne, men selve ændringsforslaget har i så fald ikke fået den rigtige udformning, så vidt vi kan se.

Waldorff (VS):

Man kan jo altså også bruge nogle lyse ideer fra Arbejdsgiverforeningen med det meget klare sigte at blokere for i øvrigt at diskutere et problem, som er knyttet til efterlønsordningen.

Det er klart, hvad arbejdsgiverne ønsker at opnå. De er interesserede i deltid og sådan noget, men det behøver faktisk ikke at betyde, at den samlede fagbevægelse og alle arbejderpartier, folk, som i øvrigt forsvare arbejdnernes interesser, siger: ja men så må vi lade være med overhovedet at diskutere det problem, så må vi lade være med overhovedet at indrømme, at der kan være sociale problemer knyttet til det at skulle forlade arbejdsmarkedet, når man er 60 år, for at gå på efterløn.

Det er formentlig helt rigtigt, når arbejdsministeren siger, at der for det store flertal er tale om en frivillig ordning, hvor man selv vælger, da man er for nedslidt og for træt til at fortsætte med at arbejde, at gå på efterløn, og så må man tage konsekvensen af dette valg.

Der er i hvert fald én gruppe, for hvem det her valg ikke er et frit valg, og det er de langtidsarbejdsløse over 60 år. De er afskåret fra at bevare en eller anden form for tilknytning til arbejdsmarkedet, selv om de måtte ønske det. Jeg mener, der er mange problemer i det her, og jeg vil ikke påstå, at vi har nogle særlig færdigargumenterede holdninger til, hvordan man skal løse det problem med

[Waldorff]

en eller anden form for tilknytning til arbejdsmarkedet.

Jeg ved ikke – måske arbejdsministeren kan forklare mig det; han har så gode forbindelser til fagbevægelsen – hvorfor LO har afvist at lade socialforskningsinstituttet lave en undersøgelse af de sociale vilkår for de langtidsarbejdsløse, sådan som det var fremme forleden dag.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Jeg vil gerne sige til hr. Ellemann-Jensen, at et af de punkter, som har været stærkest kritiseret i administrationsdepartementets rapport, netop er 200 timers reglen. Der er ingen tvivl om, at administrationsdepartementets ønsker går i den stik modsatte retning af hr. Ellemann-Jensens. Administrationsdepartementet ønsker ud fra et administrativt synspunkt at komme af med 200 timers reglen. Venstre ønsker at indføre en 400 timers regel og oven i købet en anden type timeregulering end den, vi normalt kender, nemlig en, der kontrolleres via indtægtsoplysninger.

Når der har været fremsat kritik af administrationsdepartementet på dette punkt, hænger det sammen med to forhold. For det første et forhold, som jeg tror at hr. Ellemann-Jensen og jeg er enige om at kritisere i forhold til administrationsdepartementets bemærkninger. Jeg tror, at både hr. Ellemann-Jensen og jeg er af den opfattelse, at hvis man helt afskærer folk over 60 år, der er gået på efterløn, fra at have arbejde ved siden af, så gør man noget menneskeligt set urimeligt og forkert i forhold til dem.

Det andet forhold, der har været kritiseret i forhold til administrationsdepartementets bemærkninger, hænger sammen med, at arbejdsdirektoratet og kasserne over for mig har oplyst – det er også indgået, at vi har haft et glimrende samarbejde med administrationsdepartementet omkring dette, som er en vigtig sag – at det er et meget, meget lille antal sager; man faktisk har haft med 200 timers reglen. Derfor vurderer hverken kasserne eller arbejdsdirektoratet det sådan, at der vil være nogen større administrativ gevinst ved at afskaffe 200 timers reglen, som administrationsdepartementet har foreslået det.

Jeg vil gerne sige til fru Lone Dybkjær, at hun har ret, det er det lille ord »eventuelt«.

Jeg tror såmænd ikke, at der ligger andet i det, end at et venligt menneske har tænkt, at ingen jo ved, hvor stor den justering i givet fald skal være, og derfor har brugt ordet »eventuelt«. Men jeg er enig med fru Lone Dybkjær i, at det kan skabe usikkerhed, og derfor må det være rigtigt, at det bliver rettet i de relevante dokumenter, og jeg tror også, at min udtalelse fra før var tilstrækkelig klar.

Hr. Waldorffs indlæg om ønsket om øget arbejde, når man er gået på efterløn, har efter min mening en svaghed. Vi er enige i grundsynspunktet, at når folk er gået på efterløn, skal de stadig væk have mulighed for at udøve aktiviteter. Vi har sagt 200 timers egentligt arbejde. Derudover kan man deltage i alle mulige former for frivilligt arbejde og organisationsarbejde og fritidsaktiviteter. Men hvis vi kommer op på, at folk kan arbejde erhvervsomt 10 uger eller mere om året, så kommer det automatisk til at indebære en radikal ændring, for så har man ikke trukket sig tilbage fra arbejdsmarkedet, så er man stadig væk på arbejdsmarkedet, og så er der lagt op til at levere ammunition og skyts til hr. Ellemann-Jensens og andres argumentation imod efterlønsordningen.

Jeg vil gerne sige til hr. Waldorff, at fagbevægelsen, så vidt jeg er orienteret, ikke støtter ønsket om en udvidelse, også fordi man ud fra et beskæftigelsesmæssigt synspunkt er betænkelig herved og bange for, at det økonomiske grundlag for hele ordningen skrider ved det.

For nu at slutte med noget positivt vil jeg sige, at jeg altså er enig med både hr. Waldorff og hr. Ellemann-Jensen i, at det er en god ting ved vores efterlønsordning, at der er mulighed for trods alt at bevare en vis tilknytning til det aktive liv.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes, idet 36 stemte for, 98 imod; 8 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2

forkastedes, idet 22 stemte for, 121 imod.

Ændringsforslag nr. 3

forkastedes, idet 36 stemte for, 103 imod; 4 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 4

vedtoges med 80 stemmer mod 59; 4 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 5 betragtedes som

vedtaget med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 4.

Ændringsforslag nr. 7

forkastedes, idet 4 stemte for, 141 imod.

Ændringsforslag nr. 6

forkastedes, idet 22 stemte for, 123 imod.

§ 1 med de foretagne ændringer

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 8

forkastedes, idet 26 stemte for, 115 imod; 4 stemte hverken for eller imod.

§ 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Mette Madsen):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Forespørgsel til industriministeren og justitsministeren:

Forespørgsel [om Dankort] af Aase Olesen (RV) m. fl.:

»Hvilke oplysninger kan ministrene give om de erhvervspolitiske, forbrugerpolitiske og retssikkerhedspolitiske konsekvenser af en eventuel indførelse af et generelt købekort, det såkaldte Dankort?«

(Forespørgsel nr. F 9. Anmeldt 12/2 82. Fremme af forespørgslen vedtaget 18/2 82).

Tredje næstformand (Mette Madsen):

Jeg skal allerede nu gøre opmærksom på, at afstemning om eventuelle dagsordener først vil finde sted i morgen, fredag. Jeg kan endvidere oplyse, at det er min tanke at holde middagspause fra ca. kl. 11.45 til kl. 13.00.

Begrundelse

Aase Olesen (RV):

Det radikale venstre har rejst denne forespørgsel, fordi vi mener, at Dankortet er en samfundssag, en nyskabelse, som på kortere eller længere sigt kan få stor indflydelse på samfundsudviklingen.

Lige siden jeg første gang spurgte til udviklingen af det generelle købekort her i salen og fik det forbløffende svar af den daværende justitsminister

Tredje næstformand (Mette Madsen):

Vi holder en lille pause, til de, der fører private samtaler, har forladt salen.

Aase Olesen (RV):

. . . . at det kendte han ikke noget til, er der i retsudvalget, erhvervsudvalget og arbejdsmarkedsudvalget blevet stillet en række spørgsmål til ministrene i forsøg på at få oplysninger om, hvad det var, og hvad det er, der er ved at ske.

Vi har spurgt til omfanget, vi har spurgt til de økonomiske og beskæftigelsesmæssige konsekvenser, til register- og misbrugsproblemer osv., men har hver gang fået ret upræcise svar af den gode grund, at ministerierne ikke har vidst, hvor langt man har været med planerne, og ikke har kunnet oplyse noget om det endelige systemforslags udformning. Derfor afsluttes mange af de ministerielle svar da også med vendinger som »Man vil komme tilbage til sagen«, og at »man på indeværende tidspunkt ikke kan sige noget konkret om omfang, udbredelse osv.«. Det sidste svar, vi har fået i retsudvalget, er fra 19. februar 1982, hvor vi har fået svar på et spørgsmål om gebyrforhold og økomiens bag Dankortet, men også her understreger industriministeren svarets foreløbige karakter.

Vi ved imidlertid, at regeringen følger sagen nøje. Det fremgik også af statsministerens åbningstale i oktober i fjor og af, at industriministeren har nedat en embedsmands-